

HAVEER

Den 25. april slår Slesvig portene op til delstatens første haveudstilling, Landesgartenschau 2008. Men også set ud fra et grænseoverskridende aspekt byder emnet have på spændende historier: For også havekulturen har udviklet sig forskelligt i de to nabolande. Tyske haver anlægges typisk efter do it yourself-metoden, mens unge danske familier gerne engagerer en havearkitekt.

Christine og Hans-Willi Geil fra Flensborg elsker deres typiske, tyske kolonihave. Ægteparret har nydt og plejet det lille stykke land i udkanten af Flensborg i næsten et halvt århundrede. Hos familien Matzen i den danske landsby Rørkær hersker derimod fyrstelige forhold. De råder over en have på 6000 kvadratmeter.

Hans-Willi og Christine Geil kan se tilbage på næsten 50 år i deres lille kolonihave i udkanten af Flensborg.

(Foto: SHZ)

Landesgartenschau

Der er sat 430.000 blomsterløg, flyttet 90.000 kubikmeter jord, plantet tre kilometer hække og 330 træer, bygget seks broer, en landingsplads og en open air-scene.

Slesvigs Kongeenge (Königswiesen) er ikke til at genkende. Den 25. april åbner delstaten Slesvig-Holsten portene til sin første Landesgartenschau på området i Slibyen. Hele tre gange vil blomstertæppet på friluftsarealet blive udskiftet frem til den 5. oktober. Der er desuden planlagt otte indoor-blomstershows. De i alt 27 temaer slår buen lige fra »fontænehaver« med vandorgler hen over zen- og rosehaver og frem til en »forkølelses-have« med helbredende krydderier.

Men de 164 Gartenschau-dage handler ikke kun om planter og naturen. Der er planlagt 1600 arrangementer, bl.a. koncerter med kunstnere som Justus Frantz sammen med Philharmonie der Nationen, Gitte Haenning og Stefan Gwildis.

Der er legepladser i vinkingerstil til børnene og et stort legetelt, »Lasses Dachboden«, navngivet efter Garteschau-maskot Lasse.

En dagsbillet koster 15 euro for voksne. Børn og unge op til 17 år, der ledsages af forældre eller bedsteforældre, kommer endda gratis ind. Landesgartenschau har åbnet dagligt klokken 10 til 19. Yderligere informationer kan fås på hjemmesiden www.lgs2008.de

Et halvt århundrede i paradiset

FLENSBORG. Hos familien Geil gælder stadig den klassiske arbejdsfordeling. At skære bøtter, skrælle kartofler - det er noget, Hans-Willi Geil overlader til sin hustru, Christine.

- Rengøring af grøntsager og madlavning er min opgave, siger hun med et glimt i øjet og tilføjer:

- Min mand ved slet ikke, hvordan det skal gøres. Hans-Willi er ansvarlig for det grove arbejde i haven.

I næsten 50 år har de to 76-årige fra Flensborg passet deres lille kolonihave. Her gror traditionelle grøntsager, pragtful-

de blomster og lækre frugter. - Jeg er opvokset på en bondegård og elsker naturen. Så en grøntsagshave er en selvfølge for mig, lige fra barndommen, fortæller Christine Geil.

»Havearbejde er min livsopgave«

Dengang, sidst i 1950'erne, bidrog forsyningen fra egen have afgørende til at aflaste familiebudgettet. For ca. 13 år siden solgte ægteparret Geil sit rækkehus til fordel for en ejerlejlighed - to haver var på et tidspunkt trods alt en for meget.

- Havearbejde er min livsopgave. Grøntsagerne smager bedre end dem, man kan købe i supermarkedet, og jeg kan godt lide kolonihavesamfundet, siger Christine, der dagligt cykler til kolonihaven i de varmere måneder. Den lille flække frugtbar jord i »Kolonie Marienheim« i udkanten af fjordbyen betyder alt for hende.

Altid noget at lave

Hans-Willi Geil har engageret sig frivilligt og ulønnet i kolonihaveforeningen. Han er foreningens kasserer.

- Der er altid noget at lave. Vi holder nærmest dagligt bestyrelsesmøder. Jeg kontrollerer regninger og posteringer, vi aftaler aktioner, fester og ansøgninger fra nye forpagtere, siger den 76-årige, der beklager, at

færre og færre unge ønsker at drive kolonihaver.

- Vi bliver ældre og ældre her, siger han.

Ægteparret mindes med glæde de gode gamle dage, de årlige børnefester for eksempel.

- Det er synd, at der kommer færre og færre børn i kolonien. Vi kan ellers byde på meget til de små: En legeplads, cykelveje, en skov helt i nærheden, et fælleshus og selvfølgelig haverne og naturen, siger Christine Geil.

Kolonihave forpligter

Ægteparret har selv to børn og fire børnebørn, som det har tilbragt mangen en skøn time med i kolonihaven. Men det er ikke fryd og gammen det hele. En kolonihave indebærer også et ansvar, for haven skal plejes.

Ansvaret, der følger med haven og medlemskab af foreningen, er med akribisk præcision opført i vedtægterne. Alligevel er havearbejdet den pureste rekreation for Christine Geil. Hun ser allerede med glæde frem til foråret og sommeren:

- Al såning overtager min mand. Jeg sørger for at holde bederne rent og høster frugterne, fortæller hun.

Først kommer jodbærerne, så rabarber, og så går det slag på slag: Kartoffler, ærter, gulrødder og bønner, zucchini, salat og græskar. For ikke at glemme tomater og agurker fra det lille drivhus. Akkurat lige så friske og garanteret fri

for kemi er også de årlige røde og sorte Johannisbeeren, stikkelsbær, æbler og blommer. Hæst, rengøring, kogning og dybfrysning - det er typiske sæsonopgaver for en kolonihaveejer.

Christine Geils gartneriske dagligdag ser sådan ud:

- Jeg cykler ud i haven ved tidlig formiddagstid og går i gang med havearbejdet. Efter middagsmaden hviler jeg mig på vores vindbeskyttede veranda, og om aftenen kører jeg hjem igen.

Kunstgødning - nej tak

Hendes hjemmelavede marmelade er legendarisk og altid en populær lille gave blandt familie og venner. Det er Hans-Willi Geils opgave at kompostere have- og grøntsagsaffaldet. Og den opgave går han meget op i.

- Jeg har flere beholdere, som jeg omfordeler affaldet i. Resultatet er den fineste, frugtbare blomsterjord til haven eller blomsterne derhjemme, siger Hans Willi Geil.

Kunstgødning - nej tak! - Hos os er alt natur, understreger han.

Nu ser ægteparret foreløbig frem til, at det for alvor skal blive forår. Den 1. maj skal der grilles og fejres. Da mødes alle hobbygartnere i kolonien og slår i fælleskab portene op til en ny havesæson i deres lille paradis i udkanten af byen.

Angela Jensen (SHZ)

Typisk tysk: Kolonihaver

Kolonihavesamfundet skal angiveligt være opstået i landsdelen Slesvig.

Kongens stamherre, landgreve Carl von Hessen med sæde på Gottorp Slot og Louisenlund Slot, opfordrede byer og kommuner til at anlægge små »brugshaver«, så »fattige borgere« kunne forsyne sig selv med frugt og grøntsager.

I 1814 blev de første »fattigmandshaver« (også kaldet Carls-haver) åbnet i Kappel. I 1821 fulgte Slesvig og i 1825 Kiel.

Delstatsforbundet, der i dag samler ca. 37.000 hobbygartnere, repræsenterer et bredt socialt spektrum af befolkningen. Tæller man medlemmernes familier med, færdes mere end 100.000 mennesker i de slesvig-holstenske kolonihaver.

Kontakt: Landesverband Schleswig-Holstein der Gartenfreunde e.V., Thiensen 16, 25373 Ellerhoop.

Tlf. 04120 - 70 68 360, fax 04120 - 70 68 364. E-mail: landesverband@kleingarten-sh.de www.kleingarten-sh.de

Glæden ved at dekorere

Tyske husbyggere afsætter som regel et forholdsvis smalt budget til haveanlægget: Først kommer huset, så haven.

Først når man er flyttet ind i det nye hjem, bliver forestillingerne mere konkrete: Man kører ud i havecentret eller i byggeområdet for at købe blomster, buske og træer. Priserne sammenlignes penibelt. Og så gælder mottoet: Do it yourself.

Tyske haver adskiller sig fra danske ved den store kærlighed for detaljer.

Hist et lille blomsterbed, her et par buske og så et par stauder i udkanten af haven. Tyske hobbygartnere elsker at peppe haven op med små porcellan-frøer, dekokugler, solarlygter og stenlamper.

Det skal være hyggeligt, og gerne lidt intimt i rekerationsområdet bagved huset. Pergoler sættes op for at lukke af for nysgerrige naboer.

Haven er i konstant udvikling, udvides hele tiden med nye trends. Og det betyder: Tyske hobbygartnere bliver aldrig rigtig færdige.

»Unter Nachbarn - blandt naboer« er et fælles projekt i:

Projektet støttes af:

